

Stor interesse for at investere i AKV's fremtid

Af direktør Niels Eriksen og sekretær Jytte Koldkjær

Forud for årets generalforsamling den 16. juni 2015 i Hjallerup gav den midtjyske avler David Straat et meget spændende indlæg omkring driftsledelse og udbyttestyling på markniveau i egen kartoffelproduktion. Der blev lyttet med stor interesse, og de gode erfaringer og anbefalinger vil uden tvivl også komme nordjyske avlere til gode.

Bestyrelsesformand Jørgen Skeels grundige beretning gav et overblik tilbage fra foråret 2014 og op til regnskabsårets afslutning i 2015. Det regnskabsmæssige resultat var præget af prisfald efter europæisk rekordproduktion af kartoffelmel og blev på 30 mio. kr., og næsten 8 mio. min-

dre end året før. Dette gav debat, og flere mente, at "det kan vi gøre bedre".

Det vigtigste punkt på dagsordenen herudover var en grundig gennemgang og drøftelse af den kapitalforhøjelse, der skal bringe AKV's produktion op på 45.000 ton årligt og bidrage til medfinansieringen af inddampningen og udvidelsen af proteinproduktionen. Opbakningen til udvidelsen var enstemmig, og efterfølgende er der gennemført salg af nye andele med stor tilslutning fra de nuværende andelshavere. 2/3-dele af avlerne har taget imod udvidelsen, og den resterende del op til den samlede 10%-udvidelse er dækket af de avlere, der har taget den maksimale udvidelse i første omgang. Der blev således ikke mulighed for at tilbyde nye avlere del i nytægningen, men vi håber, at denne mulighed kommer igen, da der fortsat er kartoffelegnede arealer i AKV's leveringsområde.

Der er lige nu god efterspørgsel på kartoffelmel, men det sidste halve år har priserne været presset. Meldinger om reducerede kartoffeludbytter i den sydøstlige del af det europæiske dyrkningsområde og bekymringer i Nordeuropa efter en kold sommer har dog på det seneste fået priserne til at vende. Der er derfor grund til en vis optimisme.

Sommeren er ovre - kampagnen er startet

Af produktionschef Ronnie B. Nielsen

På AKV er vi kommet godt igennem sommeren. Vi har frem til sommerferien fået tømt den ene af vores melsiloer, og der er efterfølgende gået en del tid med at rengøringen. I august var siloen rengjort og fremstod som næsten ny. Anledningen til den grundige rengøring af siloen er, at vi fra kampagnen 2015/2016 begynder at producere en forbedret kvalitet af kartoffelstivelse.

Tidligere har stivelsen fra AKV været Halal og Kosher kvalitet, men fremover vil den også være Kosher Passover kvalitet. Passover er en speciel høj Kosher kvalitet, som kan benyttes af jøder på deres "Passover" helligdag. Den grundige rengøring sikrer, at vi ikke får blandet tidligere produceret stivelse med den nye højere kvalitet.

Sommeren har givet en stor aktivitet i udleveringen. Vi har fra foråret og frem til nu haft en rigtig god omsætning af såvel kationisk som nativ kartoffelstivelse, men fra september og frem til næste forår forventes der en mindre nedgang.

De sidste forbedringer i fabrikken er afsluttet, og et par nye tanke er blevet tilføjet vores vaskeri for at overholde alle de krav, som kan stilles i forhold til de problemer med kartoffelbrok, som er dukket op i Danmark. Desuden sikres et øget vandgenbrug og dermed mindre til udsprøjtning. Fabrikken og vaskeriet er blevet testet for at sikre, at kampagnen kan starte uden problemer. De første tests har været positive, og de mindre ændringer, der i løbet af året er lavet på anlægget, har levet op til forventningerne.

Man må sno sig

Af MSQ projektleder Inge A. Harder

At drive en virksomhed uden et godt forhold til lokale og centrale myndigheder er ikke nogen nem opgave. Derfor tilstræber vi på AKV et godt forhold til og en god dialog med de offentlige instanser. Åbenhed er her centralt for os. Vi er afhængige af myndighedernes tillid og i sidste ende deres godkendelser af vore aktiviteter.

I forbindelse med vores investeringsprojekt i inddampning og nyt proteinanlæg har vi været omkring Aalborg kommune, Miljøstyrelsen, Arbejdstilsynet, SKAT m.fl., og selvom vi her ved byggeriets start har fået de p.t. nødvendige tilladelser, så er alt ikke helt gået efter vores hoved. Hvor vi i den daglige drift kan sætte leveringsdato på aktiviteter, så er det meget sværere, når det drejer sig om behandlingstiden for opgaverne i det offentlige.

Ultimo 2014 indsendte vi tre forskellige ansøgninger om udledningstilladelse for restvandet (destillatet) fra inddampningsanlægget. Aalborg kommune kunne hurtigt melde tilbage om forventede leveringsdatoer på de to ansøgninger hos dem, og de leverede til tiden. Den sidste godkendelse fra Miljøstyrelsen får vi, men tidspunktet er fortsat usikkert. Hvorfor så tre udledningstilladelser? Dels var vi ikke klar over, hvad der kunne gives tilladelse til, og dels kunne SKAT ikke umiddelbart svare os på størrelsen af spildevandsafgiften ved de forskellige muligheder. Vi måtte gardere os og omkring Skatterådet for at få afgiften afklaret. Men først efter ni måneder var sagen belyst. Lang tid for at fastlægge afgiftsgrundlaget, synes vi. Afgiften var så tillige meget afhængig af udledningsmåden. Fra få tusinde kroner om året og op

til 1½ mio. kr. Det var lige den oplysning, vi skulle bruge.

Pulpladsen har måttet holde flyttedag i forbindelse med inddamperprojektet

Landzonetilladelsen kom i hus, og her viste Aalborg kommune, at de kan levere service. Fra de havde modtaget det sidste materiale til den endelige udgave, gik der kun 10 minutter, til den var sendt i nabohøring! Samme rettidige omhu var ønsket omkring byggetilladelsen, der i den tidlige fase var oplyst at være færdig til et aftalt tidspunkt. Men pludselig blev den gjort betinget af miljøgodkendelsen, og først efter dialog med Miljøstyrelsen og ekstra arbejde her på AKV og i styrelsen blev grundlaget for byggetilladelsen afklaret, men nu næsten 3 måneder forsinket.

Alt i alt har vi haft en god men meget tidskævendende proces. Heldigvis fik vi indledt processen i god tid, og godt, at vi stadig 10 måneder til produktionsstart.

Nye veje

Af adm. Direktør Niels Eriksen

Det er snart mange år siden, salget af nativ stivelse alene kunne dække afregningen for kartoflerne. Nu udvindes proteiner, og stivelsen skal helst være forædlet. Den almindelige, native stivelse dækker dog fortsat den største del af markedet og er et værdifuld produkt i fødevarerproduktionen. Tendensen er klar. Kartofflen skal udnyttes til flest mulig produkter. Affald ved produktionen er udtryk for "dårlig" udnyttelse af råvaren og ikke økonomisk optimalt. Produktudvikling er derfor en del af løsningen.

På AKV har vi i samarbejdet med Cargill på stivelsessiden og med KMC på proteinsiden fokus på produktudvikling. De modificerede stivelser til papirsektoren har i mere end 25 år været bærende for joint venturet med Cargill, men tilsvarende hvedestivelsesprodukter har udfordret os og taget markedsandele. Fremover vil hovedproduktet fra AKV fortsat blive solgt til papir, men nye stivelser til fødevarersektoren vil forhåbentlig supplere afsætningen af den almindelige kartoffelstivelse.

Nye veje (forts.)

Af adm. direktør Niels Eriksen

Markedet flytter sig og efterspørger nye stivelses-typer. Nye typer testes i Cargills laboratorier, og måske skal vi i fremtiden også dyrke andre kartoffelsorter for at få den stivelsestype, der passer til de nye fødevarer. Alt dette er inkluderet i vores samlede produktudvikling og overvejelser på stivelsesområdet.

På proteinområdet er overgangen fra foderprotein til fødevarerprotein nået et skridt videre. På det fælles pilotanlæg i Karup arbejdes der i denne kampagne videre med optimeringen, og gennem det meste af tiden vil anlægget være døgnbetjent, men den producerede mængde dog beskeden. To procesveje er i spil for at give svar på,

hvilken af de to, vi skal satse på. Den ene noget dyrere end den anden, men til gengæld er kapaciteten også større. Samtidig er der fokus på fjernelsen af urenheder, da fødevarerproteiner har et max. toleranceniveau for nogle af kartoffelens naturlige giftstoffer og enzymer.

Hvor udviklingen på stivelses- og proteinområdet går fremad, er det spørgsmålet, om pulpen kan udvikles til attraktive fiberprodukter. Vi har tidligere forsøgt os med tørring af fiberen og forsøger nu igen, for kun gennem udvikling kan vi skabe grundlaget for supplerende indtjening og forbedret afregning til avlerne.

En pensionist i arbejde

Af sekretær Jytte Koldkjær

Den 11. juni 2015 var det 25 år siden, Knud Pedersen første gang trak i arbejdstøjet på AKV.

Knud Pedersen ved sækkepakkeren

Knud Pedersen er oprindelig udlært ekspedient, men forsvaret kaldte, og her blev det til 16 år (senest som seniorsergent). Efter nogle år med andre jobs blev Knud Pedersen af en bekendt foreslået at søge ansættelse på AKV. Han startede på lageret, men snart blev det til beskæftigelse i produktionen, primært stivelsesanlægget i kampagnen.

Herudover var Knud Pedersen fra 1992 og i mange år frem AKV's sikkerhedsrepræsentant og organiserede blandt andet førstehjælpskurser m.v. Denne funktion har han også haft i fritiden, hvor han igennem 15 år i Hjemmeværnet fra 1990 til 2005 forestod undervisningen i førstehjælp.

Knud Pedersen, der rundede de 70 år i marts i år, har siden sin pensionering som 66-årig for 4 år siden været tilknyttet AKV i hele kampagneperioden, hvor han arbejder på lageret, primært med udpakning i sække, men også andre forefaldende opgaver. Han har dog meddelt, at kampagnen 2015 er hans sidste på AKV.

I perioden fra påske til september er Knud Pedersen en ivrig campist, der indtil nu har været fastliggende i Grønhøj, men planen er at foretage længere rejser til udlandet i de kommende år. Herudover er han et engageret medlem i bestyrelsen for De danske Forsvarsbrødre, hvor han er kasserer. Desuden findes der tid til forskellige typer sport (gymnastik, badminton og svømning) samt ikke mindst familien, der ud over hustru, børn og svigerbørn består af syv børnebørn.

Kalender

Af sekretær Jytte Koldkjær

Avlermøde
Generalforsamling AKV

Onsdag den 20. januar 2016, kl. 09.00
Torsdag den 16. juni 2016, kl. 13.30

Kulturhuset Hjallerup
Kulturhuset Hjallerup

De seks bud - sikkert arealvalg

Af Henrik Pedersen, Niels Jørgen Kristensen, Svend Bøgh Larsen og Claus Nielsen fra AKV's agroafdeling

Valg af det rigtige areal til kartofler er nøglen til et større udbytte.

⇒ TRE KARTOFFELFRIE ÅR

Fra 2016 er der krav om tre kartoffelfrie år på alle kartoffelarealer hos de avlere, der leverer til AKV Langholt. Dette krav er indført for at begrænse udbredelsen af kartoffelbrok, som i 2014 for alvor blev konstateret i Danmark. Overholdelse af de tre kartoffelfrie år skal dokumenteres ved indsendelse af sædskifteplan for ejendommen sammen med dyrkningskontrakten. Der kan i enkelte år dispenseres for kravet ved dyrkning af en sort med bred brokresistens.

Sædskiftekravet har yderligere den fordel, at vi får begrænset den stigende forekomst af kartoffelnematoder, rodtiltsvamp, bladpletsvamp, skimmel mv. - kort sagt vil resultatet også være en udbyttefremgang!

⇒ AREALFRAVALG

En stor udbyttefremgang kan også nås ved at fravælge de arealer, som er vandlidende. Her bliver kartoflerne tit lagt sent og skal høstes tidligt, hvilket giver et mindre udbytte. Dertil kommer risikoen for, at kartoflerne ikke bliver høstet, fordi der er for vådt i marken, holdbarheden er forringet, og der er øgede optagningsomkostninger. Brug derfor hvert efterår til at overveje, om der kan optimeres ved at fravælge nogle arealer.

⇒ UDBYTTESTYRING

Udbytteregistrering er et redskab til at få styr på udbytterne for hver enkelt mark. Alle vejninger på AKV bliver sendt til Landskontoret (Seges), hvor man via sit login til markonline/landbrugsinfo får adgang til sine oplysninger. Her kan man indtaste marknummer for hver leverance, og der fremkommer en oversigt over udbytte, stivelsesprocent, smuds mv. for hver enkelt mark. Et rigtig godt redskab til at se sine markers udbytte, men også til at lære om forskellige sorter, markbehandlinger osv. Ved AKV kan man oplyse marknummer ved levering, og dette vil så blive overført sammen med vejedataene.

Brug systemet! - De avlere, der gjorde det sidste år, blev meget klogere

God lagring kræver luft

Af agrochef Henrik Pedersen

Vejen til succes med lagring hedder luft, og når kartofler rådner, skyldes det mangel på luft.

- Luft fjerner den fugt fra kartoflerne, som giver anledning til råd
- Luft tilfører ilt, så kartoflerne ikke rådner
- Luft fjerner den varme, som giver fugt og bruger ilt

Så derfor masser af luft til kartoflerne og så lang tid som muligt.

- Gennemtræk i huse og store ventilatorer
- Helt i starten åbne kuler i tørvej, altid åben i bunden og brug "bukke" til at lave store åbninger med
- Anvend fiberdug i stedet for plastik til lagring indtil frost

Vi mennesker kan heller ikke leve med en plastikpose over hovedet eller i en lille stue propfyldt med mennesker, hvor vinduerne ikke er åbne!

(Men husk: Kartofler kan heller ikke tåle regn☔ og frost ❄).